

– Egyetlen csettintésemre felhők gyülekeznek. Ha összeráncolom a homlokomat, megdördül az ég. Amikor összeütöm a tenyeremet kétszer egymás után, eső kerekedik. Ha kacsintok, kisüt a nap.

A suhanc büszkén vigyorgva állt az emberek gyűrűjében. Vékonydongájú volt, kesehajú, meg olyan ütődött-forma, így hát a falubeliek hitték is, nem is, amit beszél. Hanem a patak kiszáradt azon a nyáron, a kertek fuldokoltak a hőségben, és a kukoricatábláknak is kellett volna már egy kis eső. A plébános is odasántikált addigra, ő szólalt meg elsőnek.

– Legénykoromban egy ízben láttam garabonciást, de az egyáltalán nem ilyesféle volt; tagbaszakadt, szúrós szemű, kevés szavú, fekete ember. A hideg futkosott tőle a hátunkon. Te valami széltoló lehetsz inkább, ha meg nem, hát meg kellene égetni, mint boszorkányt.

– Csak te ne siess úgy – mordult föl az öreg Tóti. – Ha nem kapunk egy kis esőt hamarosan, a te dohányod se lesz magasabb a krumplinál az idén.

Minden tekintet visszafordult a siheder felé, aki még mindig nyugodtan állt ott, vigyorgott és az ujjai közt egy szál papsajtot billegetett nagy ráérőségében.

– Azt mondom én is, nincs ki mind a négy kereke – csóválta a fejét egy asszony a felvégről – Különb is olyan, mintha a pócsai harangozó fia lenne, nem a pócsai harangozó fia vagy te? – A suhanc azonban nem válaszolt, pillantásra se méltatta a közbeszólót, hanem most már az eget fürkészte vidáman, meg a nyárfák koronáját, amelyek közt időnként fáradt, lázas szellő zizegett.

– Én azt mondom, próbáljuk ki – hallatszott hátulról egy hang, a takács hangja, aki szegényebb volt a faluban mindenkinél, nem csak a gyerekei, de ő maga is mezítláb járt, és a kertje a ház mögött akkorka volt csak, hogy egy délelőtt se volt felkapálni; abban kornyadoztak nyaranta a pityókák, hagymák, paradicsomok. – Mit kérsz fizetségül a tudományodért?

A suhanc, aki garabonciásnak mondotta magát, most elnézett az emberek feje fölött, egyenest a takács szemébe.

– Két gyűszűt, három spulni színes cérnát, négy lyukas papucsot és öt szem tökmagot – jelentette ki. – Ennyit kérek, hogy a homlokomat ráncoljam, taposljak, aztán meg kacsintsak, hogy előjőjön a nap, mielőtt kimosna benneketek a házaitokból a felhőszakadás. Kettő, három, négy, öt, ennyi a fizetség. Erre aztán mindenki elnémult egy pillanatra. Legelőbb az öreg Tóti találta meg a szavát.

– Igazad volt – biccentett kedvetlenül a tiszteletes felé. – Valóban féleszű. Pedig igen kéne már az eső.

Azzal köpött egyet a tikkadt földre, csak úgy porzott, sarkon fordult, és elindult hazafelé. Megmozdult akkor mindenki, lassan széledni kezdtek,
12 és mindenki talált valami odamondani valót.

– A nagyapám mesélt a garabonciásokról – mondta az egyik. – Nagy szakálluk van, fekete ködmönben járnak, és éjjel-nappal úton vannak.

– Meg szálfatermetűek is – így a másik – akkorákat lépnek, hogy futva sem éred utol őket.

– Én meg azt hallottam, hogy akik éjjelre befogadnak egy ilyet, reggelre meggazdagszanak. Vagy megvakulnak. Különben se lehet a szemükbe nézni, mert az ember tüstént elfelejt mindent – mondta távozóban egy harmadik.

Amikor már mindenki eloldalgott, a takács félszegen, kalapját a kezében forgatva odalépett a sihederhez. Az egykedvűen nézett rá, vagy nem is rá, csak valahova mögé, olyan révetegen, hogy a szegény ember meg is fordult, mert azt hitte, áll mögötte valaki.

– Éppen van annyim, amennyit mondtál – súgta oda. – Gyere, és csinálj esőt a kertecském fölött, kiadósat, a dézsákat is mind az udvarra viszem, hadd higgyenek ezek a bolondok, amit akarnak.

A suhanc elpöckölte a papsajtot.

– Te okos vagy – mondta a takácsnak, és rákacsintott.

De hát a nap amúgy is sütött.

ALKU

Előbb csak egy portölcser jelent meg az úton a későnyári alkonyatban, aztán felzúgtak mind az út menti platánok. Dobbant egyet a föld, és leereszkedett a völgybe a fergeteg. Mindenki bezárkózott, a gyermekeket beterelték az utcákról, s a háziasszonyok riadtan kapkodták össze az udvarokról a száradó ruhát. Csak egyvalaki indult meg a ház helyett a kertkapu felé: higgadtan elhúzta a reteszt és kilépett a táncoló, sárga porviharba. Odakint csöndesség fogadta: a nagy nyugalomban a levegő kristálytisza volt. Végigsimított fáradt kezével a szakállán, és megállt, várakozva a nagy csöndesség közepében.

– Uram, gondold meg, kérlek. – szólt bele a némaságba. – Gondold meg csak még egyszer, mielőtt lesújt a kezed.

Válasz nem érkezett. Mozdulatlan maradt körülötte a világ, a porszemek álltak a levegőben. Fölemelte hát a hangját, és úgy folytatta:
– Ha csak ötvenet találsz, csak ötvenet! Légy könyörületes, Uram, hosszantűrő és nagyírgalmú. Fogd vissza haragod áradását, ha találsz közöttük ötven igazat!

Megreccsent az ég, mint amikor a mestergerenda elhasad, és a ház összedőlni készül. És hang hallatszott körben és mindenütt, amely így szólt:

– Ha találok közülük ötvenet, megkegyelmezek azokért.

Megkönnyebbült sóhaj szakadt föl a mellkasából. Mindazonáltal nem mozdult. Újból lélegzetet vett, és azt mondta:

– Por és hamu vagyok, csakugyan. De ha már elédbe álltam, és megállván szólni merészelttem, mondd: mi lesz, ha csak negyvenet találsz, és nem ötvenet? Nem teszed-e meg negyvenért?

Fuvalat cikázott át a csöndességen: mintha a Hatalmas mosolygott volna.

– Negyvenért is megkegyelmezek.

– És ha csak húszat? Hátha húszat találsz, ne haragudj meg, Uram, de húszért se önts ki haragod kelyhét, ha már negyvenért megkönnyö-rülnél.

Távoli hangként jött a válasz, mintha elvonulóban volna már a fürge-
teg: a csöndességben újra hintázni kezdtek a porszemek.

– Nem teszem meg, ha csak húsz van is.

Akkor már ismét meglóduzott a szél, és hajába száraz füvek akadtak. Úgy kiáltotta bele a hurrikánba:

– Tízért, Uram! Tízért könyörülj, mert föld vagyunk a Te kezedből, Uram irgalmazz, ha csak tizet is találsz!

Erőlködött, hogy valami választ halljon ki a zúgásból, szeme-szája por-
ral és falevéllal volt tele, de még elhatolt hozzá a nyugodt hang, mi-
előtt megsüketítette volna a vihar:

– Rendben van, tízért is megkegyelmezek.

Akkor elült a szél, távoli völgyekben zúgott már csak az orkán, és az
ég felfénylett a háztetők felett. Mennydörgés hallatszott, majd könnyű
zápor verte a földet. Az emberek kimerészkedtek a verandákra, bá-
multák az átvonuló esőt és sóhajtoztak.

Ő pedig kiverte hajából a földet és a leveleket, sarkon fordult, és bezárta
maga mögött a kert kapuját. A virágcserepek közt nem sok kárt tett a szél, a
bazsalikom felborult, visszaigazította. Bement a házba, és az asztalhoz ült:
az asztal lapján, pohár bor mellett megkezdett kézirat hevert. Hátradőlt, és
megeresztette kicsit az izmait.

– Hála legyen néki – gondolta. – Csakugyan irgalmas az Úr. A legtöbb kriti-
kussal ellentétben Ő már tíz jó verssorért is megkegyelmezett.